

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

09 2023

ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
В РІЗНОВІКОВИХ ГРУПАХ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 01 освіта / педагогіка

спеціальності: 012 дошкільна освіта

освітньо-професійної програми: дошкільна освіта

Укладач: Алла ТКАЧУК

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії початкової
та дошкільної освіти
Протокол № 1 від "29" серпня 2023
Голова ЦК

(підпис) Юлія ТИМОШЕНКО
(ініціали, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від "07" вересня 2023
Заступник директора з НМР

(підпис) Альона ХОДАКОВСЬКА
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки/спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: <u>012 Дошкільна освіта</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год	Освітньо-кваліфікаційного рівня: <u>фаховий молодший бакалавр</u>	10 год.	-
		Практичні, семінарські	
		20 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
		Вид контролю:	
залік	-		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: дати студентам теоретичні знання про специфіку виховної та освітньої роботи у різновіковому колективі дітей у процесі повсякденного життя; ознайомити майбутніх спеціалістів із особливостями педагогічного керівництва ігровою діяльністю та доступними формами праці в різновіковій групі; про особливості навчання дітей різного віку на заняттях із різних розділів програми навчання і виховання дошкільників; практичні вміння та навички роботи з дітьми в різновіковій групі закладу дошкільної освіти, планувати роботу в умовах малокомплектного ЗДО.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності** (з ОПП):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкування державною мовою як усно так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК10. Здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій; приймання обґрунтованих рішень.

СК1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК11. Здатність до організації та керівництва ігровою, художньо-естетичною, пізнавально-дослідницькою діяльністю дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних, фізичних і психічних можливостей дітей у найбільш оптимальних для них формах.

СК 14. Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

СК16. Здатність застосовувати знання, уміння і навички з циклу професійної підготовки, що є основою побудови змісту освітніх ліній Базового компоненту дошкільної освіти Державного стандарту дошкільної освіти для розв'язання практичних ситуацій і задач в реальному освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

СК17. Здатність створювати і реалізовувати умови щодо формування технологічної компетенції на засадах інтеграції різних видів діяльності дітей дошкільного віку: предметно-практичній, конструктивній, предметно-ігровій, художньо-практичній, господарсько-побутовій; використовувати засоби сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.

РН2. Планувати та організовувати освітній процес в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії

РН3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей.

РН7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН11. Мати навички збереження та зміцнення психічного, фізичного та соціального здоров'я, попередження та протидія булінгу, формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН13. Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти і використовувати в практичній діяльності

РН15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

РН18. Організовувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

РН21. Керувати власною активністю відповідно до особистісних цінностей з урахуванням умов, цілей, завдань освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти.

РН22. Інтерпретувати зміст і вимоги БКДО та варіативних програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України, обрати адекватні методики для їх забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти

Тема 1. Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти

Принципи об'єднання дітей у групи.

Модель організації роботи в різновіковій групі.

Погляди вчених на організацію різновікових груп.

Організація життя і виховання дітей у різновіковій групі.

Тема 2: Своєрідність обладнання групової кімнати в умовах малокомплектного ЗДО

Вимоги до обладнання групової кімнати. Вибір меблів, їх розміщення у груповій, спальній кімнатах та роздягальні. Гігієнічні та педагогічні вимоги до групової ділянки.

Обладнання для ігор, праці та самостійної діяльності дітей.

Оптимальний режим життєдіяльності дитини в умовах різновікової групи.

Критерії добору режиму життєдіяльності. Режим різновікової групи.

Алгоритм життєдіяльності дітей у різновіковій групі.

Особливості обладнання групової кімнати.

Розвивальне предметне середовище як головна умова реалізації освітніх завдань

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організація та педагогічне керівництво освітнім процесом в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти

Тема 3: Педагогічні основи організації навчання в різновікових групах

Заняття – форма організації навчання. Типи та варіанти організації дітей на заняттях в різновікових групах. Форми організації навчання в різновіковій групі д закладу дошкільної освіти. Основні напрями індивідуалізації та диференціації навчально-виховного процесу в різновікових групах.

Специфіка занять з рідної мови в різновікових групах, ознайомлення з навколишнім та природа. Методика та форми організації занять з фізичної культури в різновікових групах. Організація та методика проведення музичних занять та розваг в різновікових групах. Організація, методика та планування роботи з зображувальної діяльності в різновікових групах

Тема 4: Педагогічне керівництво ігровою діяльністю в умовах різновікового колективу дітей

Різноманітність ігор та їх значення в організації життя і виховання дітей різного віку.

Створення умов для ігрової діяльності дітей різновікової групи.

Педагогічне керівництво сюжетно-рольовими іграми дітей. Керівництво дидактичними іграми. Організація і проведення рухливих ігор з правилами.

Тема 5. Організація ефективної взаємодії дітей у різновіковій групі закладі дошкільної освіти.

Взаємодія як основа виховного процесу. Основи взаємодії дітей і формування комунікативності. Організація ефективної взаємодії в продуктивних видах діяльності. Види взаємодії *Смирнова Е.О., Бутенко В. А.* Моделі взаємодії дошкільників у різновіковій групі, за *Е. Вовчик-Блакитною*. Модернізація навчання і виховання дітей у різновікових групах: *Белль-ланкастерська система. Метод «Занурення».* Проектне навчання в різновіковій групі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			сам.роб. інд.завд.
л		с/п	лаб.		
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Тема 1 Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти.		2	2		12
Тема2. Своєрідність обладнання групової кімнати в умовах малокомплектного ЗДО		2	2		12
Разом за розділом 1.		4	4		
Змістовий модуль 2					
Тема 3. Педагогічні основи організації навчання в різновікових групах		2	4		12
Тема 4. Педагогічне керівництво ігровою діяльністю в умовах різновікового колективу дітей		2	4		12
Тема 5. Організація ефективної взаємодії дітей у різновіковій групі закладу дошкільної освіти		2	4		12
Разом за розділом 2.		6	12		
Разом за розділом 4.		10	20	-	60
<i>Усього годин</i>	90				

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти.	2
2	Тема 2. Своєрідність обладнання групової кімнати в умовах	2

	малокомплектного ЗДО	
3	Тема 3. Педагогічні основи організації навчання в різновікових групах	2
4	Тема 4. Педагогічне керівництво ігровою діяльністю в умовах різновікового колективу дітей	
5	Тема 5. Сучасні освітні технології у різновікових групах	2
Разом		10

6. Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти	4
2	Своєрідність обладнання групової кімнати в умовах малокомплектного ЗДО	4
3	Педагогічні основи організації навчання в різновікових групах	4
4	Педагогічне керівництво ігровою діяльністю в умовах різновікового колективу дітей	4
5	Сучасні освітні технології у різновікових групах	4
Разом		20

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості діяльності різновікової групи в закладі дошкільної освіти.	12
2	Своєрідність обладнання групової кімнати в умовах малокомплектного ЗДО	12
3	Педагогічні основи організації навчання в різновікових групах	12
4	Педагогічне керівництво ігровою діяльністю в умовах різновікового колективу дітей	12
5	Сучасні освітні технології у різновікових групах	12
Разом		60

Індивідуальні завдання

1. Скласти конспект заняття з ознайомлення з історичним минулим о.Хортиця для різновікової групи.
2. Скласти лінгво-дидактичні завдання з розвитку звукової культури мовлення для різновікової групи.
3. Створити проект свята книги або свята дружби для різновікової групи.
4. Розробити тренінгові вправи різних форм організації мовленнєвої діяльності (індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної) для різновікової групи.
5. Розробити сценарій фізкультурного свята для різновікової групи.
6. Розробити короткочасний проект спостережень в природі для різновікової групи. (явище, рослина, тварина)
7. Розробити сценарій сімейного свята з залученням батьків «Традиції нашої сім'ї» або «Спортивна сім'я» для різновікової групи.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань				Самостійна робота інд. завд.	Залік	Сума
Модульна атестація № 1 (30 балів)		Модульна атестація № 2 (30 балів)				
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4			
15	15	15	15	20	20	100

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 60 балів, з яких:

- 30 – за теоретичні знання (доповіді на практичних заняттях, проходження поточного електронного тестування);
- 30 – за практичні вміння (виконання і презентація науково-дослідного завдання).

Допуск до підсумкового контролю складає 50 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю складає 20 балів, з яких:

20 балів – за теоретичні знання (з яких 10 – підсумкове тестування та 10 – усна відповідь на поставлені питання).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного	не зараховано з можливістю
		складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Впроваджено мультимедійні засоби (електронні підручники, словники, енциклопедії, відео матеріали, ресурси Інтернету, мультимедійні дошки). Ефективно використовується система дистанційного навчання «Moodle», яка є засобом отримання студентами необхідної інформації, активізації, перевірки знань, умінь та навичок.

9. Рекомендована література

Основна

1. БКДО, від 12.02.21

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02 травня 2023 року № 510 «[Про затвердження Типового положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти та Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти](#)»

3. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 № 2628-III. [URL: https://zakon.help/law/2628-III/edition28.09.2017/page1](https://zakon.help/law/2628-III/edition28.09.2017/page1)

4. Пісоцька Л.М. Виховання у різновікових групах закладу дошкільної освіти: навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 241 с.

Допоміжна

1. Бочелюк О. І. Організація освітнього процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу / О. І. Бочелюк, Т. В. Романюк. – Х. : Вид-во «Ранок», 2015. – 192 с.

2. Бутенко О. Г. Навчання і виховання в різновікових групах: навчально-методичний комплекс [для студентів заочної форми навчання спеціальності «Дошкільна освіта»] / О. Г. Бутенко. – ВПЦ «Візаві», 2013. 100 с.

3. Ємчик, О. (2021). Особливості організації освітньої діяльності з дітьми в умовах різновікової групи закладу дошкільної освіти. [Acta Paedagogica Volynienses, 3, 9–14, doi: https://doi.org/10.32782/apv/2021.3.2](https://doi.org/10.32782/apv/2021.3.2)

4. Марчук О., Мельничук Л., Шкабаріна М. Професійна підготовка майбутніх педагогічних працівників у сфері дошкільної освіти до роботи з дітьми у різновіковій групі. Нова педагогічна думка. 2021. № 1. С. 115–119.

5. Нечипорук Н. І. Особливості організації навчально-виховного процесу в різновікових групах ДНЗ / Н. І. Нечипорук, О. П. Педько, Т. М. Корж. – Мандрівець, 2014. – 184 с.

6. Різновікові групи: планування роботи, розробки занять, дидактичний матеріал / упоряд. Т. Ю. Демченко, О. В. Тимофієва – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 159 с.

7. http://okhtyrkastrumochok.sumy.sch.in.ua/metodichna_storinka/konsuljtacii/organizaciya_zan_yatj_v_riznovikovij_grupi/

Інформаційні ресурси

1. Посилання на курс в системі електронного забезпечення навчання

Moodle: <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1045>

2. Сайт кафедри дошкільної освіти ЗОІППО: <https://mkkdo.jimdofree.com/>

3. Prometheus+. Курси для освітян. URL: <https://prometheus.org.ua/courses-catalog/teachers-courses>

4. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua>